Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
25 september 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/181842

Opgesteld door
DG Mobiliteit
Dir.Openbaar Vervoer en Spoor
Veiligheid en Goederen

Beslistermijn
28-09-2026

Bijlage(n)
6

Aan Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat

nota

Rapport 'de reis van een militaire trein'

Aanleiding

Nederland is een belangrijk doorvoerland voor militaire doeleinden, en zodoende belangrijk voor de veiligheid van het NAVO-gebied. Gezien de geopolitieke ontwikkelingen, is de verwachting dat de hoeveelheid militair vervoer via Nederland de komende periode toeneemt. Om voorbereid te zijn op deze toename heeft IenW HCSS de opdracht gegeven om, in samenwerking met Defensie en de spoorsector, het onderliggende proces van een militair transport per spoor inzichtelijk te maken. Hierbij zijn mogelijke knelpunten in de processen meegenomen en is gekeken naar welke maatregelen genomen kunnen worden om het transport te optimaliseren.

Geadviseerd besluit

- Bij akkoord, de appreciatie mede namens de Staatssecretaris van Defensie, ondertekenen en voor het CD Spoorgoederenvervoer (1 oktober) met de management samenvatting verzenden richting de Tweede Kamer.

Kernpunten

- Middels dit rapport wordt invulling gegeven aan één van de aanbevelingen uit de impactanalyse weerbaarheid en militaire mobiliteit op het spoor van het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)[1].
- Het significant versnellen van militaire transporten over het spoor is tevens één van de doelen van de onlangs gepresenteerde Uitvoeringsagenda Spoorgoederenvervoer 2026-2030[2,3].
- Gezien de verantwoordelijkheidsverdeling bij militaire transporten, is het rapport opgesteld in nauwe samenwerking met Defensie en de spoorsector.
- In het rapport concludeert HCSS dat militaire mobiliteit een complex civiel-militair ketenproces kent dat nu vooral is ingericht op afzonderlijke planbare transporten, met veel persoonsafhankelijke afstemming, ad hoc procedures en versnipperde informatie.
- De onderzoekers concluderen alle partijen er op dit moment in slagen om alle transporten te faciliteren, maar dat het huidige proces niet voldoende voorbereid is op een situatie van opschaling.

[1] Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL), *Tijd om te handelen – De weerbaarheidsopgave van het Nederlandse spoor.* In dit rapport werd aanbevolen om meer zicht te krijgen op concrete knelpunten van militaire spoortransporten en het logistieke concept te optimaliseren.
[2] Tweede Kamer, Vergaderjaar 2025-2026, 34 244, nr. 15.
[3] Tweede Kamer, Vergaderjaar 2025-2026, 34 244, nr. 16.

- De conclusies en aanbevelingen van het rapport raken aan verantwoordelijkheden van zowel IenW als Defensie en worden door beiden herkend.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

- Gezien de vertrouwelijkheid van het onderwerp worden alleen de appreciatie en de management samenvatting van het rapport met de Kamer gedeeld.

Toelichting

Financiële consequenties

De aanbevelingen van het rapport zijn primair gericht op procesoptimalisatie en worden opgevolgd via bestaande middelen. Indien op termijn alsnog aanvullende middelen nodig blijken zal dit aan u en Defensie worden voorgelegd.

Uitvoering

De aanbevelingen van het rapport worden meegenomen in de lopende gesprekken tussen IenW en Defensie, onder meer in het kader van het nieuwe Nationaal Plan Militaire Mobiliteit (NPMM). De verwachte nieuwe Europese verordening over militaire mobiliteit, die mede richting geeft aan het NPMM, biedt daarbij ruimte om de aanbevelingen van het rapport te betrekken bij eventuele herstructureringen. Daarmee is het de verwachting dat het merendeel van de aanbevelingen en conclusies de komende periode kan worden opgevolgd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Appreciatie HCSS-onderzoek 'de reis van een militaire trein'.	Appreciatie van de bevindingen van het rapport, mede namens de Staatssecretaris van Defensie.
2	Management samenvatting 'de reis van een militaire trein'.	Openbare management samenvatting van het rapport.
3	Rapport 'de reis van een militaire trein'.	Rapport, gerubriceerd vanwege informatie over processen.
4	Flowchart militaire treinreis - HNS Transport, vrede.	Visuele weergave transportproces, gerubriceerd vanwege totaalbeeld.
5	Flowchart militaire treinreis – Nederlandse Militaire Mobiliteit.	Visuele weergave transportproces, gerubriceerd vanwege totaalbeeld.
6	Flowchart militaire treinreis – HNS Transport, verhoogde spanningen.	Visuele weergave transportproces, gerubriceerd vanwege totaalbeeld.

Datum
25 september 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/181842

Opgesteld door
DG Mobiliteit
Dir.Openbaar Vervoer en Spoor
Veiligheid en Goederen

Aan
Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat

Bijlage(n)
6